

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 12756
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Катерина Гермак, 2000 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2022 році Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича за спеціальністю 293 Міжнародне право, працює помічником судді у Шевченківському районному суді міста Чернівців (м. Чернівці), виконала акредитовану освітньо-наукову програму 081 Право.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Міністерства освіти і науки України від «04» квітня 2026 року № 123., у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Ігор Ковбас, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рецензентів -

1. Олена Білоскурська – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

2. Олександр Максимюк – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії права та прав людини Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Офіційних опонентів -

1. Мирослава Белова – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

2. Людмила Дешко – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри конституційного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

на засіданні «22» травня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Катерині Гермак на підставі публічного захисту дисертації «Дисциплінарна відповідальність суддів: національні та міжнародні стандарти» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці.

Науковий керівник Оксана Щербанюк докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису (відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року

Здобувачка має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них з них 4 статті у наукових фахових виданнях України та один розділ міжнародної монографії.:

1. Гермак К.О. Дисциплінарна відповідальність суддів у сучасній правовій системі: процесуальні аспекти. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. №4 С. 669-673.

2. Гермак К.О. Удосконалення процедури дисциплінарної відповідальності судді у світлі справедливого судового розгляд. Галицькі студії: юридичні науки №7-8/2024. С.10-14.

3. Гермак К.О. Практика Європейського суду з прав людини у справах щодо дисциплінарної відповідальності суддів. Ерліхівський журнал №14/2025. С. 21-25.

4. Гермак К.О. Посилення процесуального захисту суддів: практика Європейського суду з прав людини та Суду ЄС. Юридичний науковий електронний журнал №3/2025. С. 447-450.

5. Гермак К.О. Європейські стандарти дисциплінарної відповідальності суддів та інститут дисциплінарної відповідальності суддів в Україні. Topical Issues of Procedural Law in Ukraine : Scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2025. P. 186-199.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Мирослава Белова - докторка юридичних наук, професорка кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Висловлені такі зауваження:

На мою думку, в роботі недостатньо досліджено роль Вищої ради правосуддя як органу, що одночасно здійснює дисциплінарні функції та забезпечує кар'єрне просування суддів. У роботі не проаналізований потенційний конфлікт інтересів, коли один і той самий орган, а саме Вища рада правосуддя, вирішує питання дисциплінарної відповідальності та кар'єри суддів (призначення, переведення, звільнення). Це важливе питання міжнародних стандартів.

В дисертаційному дослідженні, на моє переконання, варто було б висвітлити гендерний аспект та питання дискримінації в дисциплінарній практиці та з'ясувати чи існують гендерні диспропорції у притягненні суддів, особливо суддів-жінок, до дисциплінарної відповідальності, хоча це питання активно обговорюється на європейському рівні.

В роботі недостатньо уваги приділено захисту суддів від необґрунтованих скарг. Авторка констатує проблему великої кількості безпідставних скарг, але майже не пропонує дієвих механізмів захисту суддів, а саме: компенсація моральної шкоди, відповідальність за завідомо неправдиві скарги, право на реабілітацію тощо. Це потребує уточнення на публічному захисті.

Людмила Дешко - докторка юридичних наук, професорка кафедри

конституційного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Висловлені такі зауваження:

У підрозділі 1.2 дещо загально викладено ознаки дисциплінарної відповідальності суддів як виду юридичної відповідальності. Бажано було б глибше розкрити співвідношення дисциплінарної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності суддів (конституційною, цивільно-правовою, кримінальною), а також чіткіше розмежувати судову помилку та дисциплінарний проступок вже на теоретичному рівні.

Як детально аналізується в дисертації Гермак К.О., порушення етичних стандартів поведінки суддів часто стає підставою для їх дисциплінарної відповідальності. На мою думку, окрему увагу слід було приділити саме етичним стандартам поведінки суддів та їх співвідношенню з дисциплінарною відповідальністю, оскільки вони спрямовані на зміцнення довіри суспільства до судової влади, забезпечення незалежності, неупередженості та авторитету правосуддя.

У підрозділі 3.3 Гермак К.О. правильно ідентифікує ключові проблеми, а саме: розмитість оціночних категорій, перевантаження скаргами, непропорційність санкцій. Водночас, на мою думку, бракує більш детального емпіричного аналізу практики Вищої ради правосуддя за 2023-2025 роки в частині структури скарг, відсотка задоволених, частки скасованих судом тощо. Бажано було б додати таблиці або діаграми для наочності.

Олена Білоскурська - кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Зазначені дискусійні положення не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Теоретична частина дисертації (розділ 1) є досить описовою і недостатньо оригінальною. Авторка переважно компілює існуючі доктринальні позиції українських і зарубіжних учених, не пропонуючи власного концептуального бачення дисциплінарної відповідальності суддів як окремого виду юридичної відповідальності. Зокрема, питання розмежування судової помилки та дисциплінарного проступку, яке декларується як одне з ключових, залишається недостатньо розробленим. Авторка не пропонує чітких критеріїв такого розмежування, обмежуючись загальними посиланнями на практику ЄСПЛ.

Порівняльно-правовий аналіз у розділі 3.2 є вибіркоким. Авторка зосередилася переважно на країнах, де в останні роки відбувалися гучні судові реформи та конфлікти з європейськими інституціями (Польща, Румунія, Угорщина). Досвід держав зі стабільними, високоефективними системами дисциплінарної відповідальності (Німеччина, Нідерланди, Данія, Швеція, Австрія) висвітлений фрагментарно або взагалі згадується лише побіжно. Такий підхід не дозволяє зробити об'єктивні та глибокі висновки щодо найкращих європейських практик, які могли б бути найбільш корисними для України. Крім того, порівняння часто зводиться до простого переліку норм без ґрунтового аналізу ефективності їх застосування на практиці.

Олександр Максимюк - кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії права та прав людини Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловлені такі зауваження:

Недостатнє висвітлення впливу воєнного стану на дисциплінарну відповідальність. У дисертації майже не розглядається специфіка застосування дисциплінарних механізмів в умовах воєнного стану (2022–2026 рр.). Авторка не аналізує, чи вплинула воєнна ситуація на кількість скарг, строки розгляду справ, особливості доказування чи застосування санкцій. Це важливий аспект, який мав би бути відображений у роботі, враховуючи, що Україна перебуває в особливих правових умовах. Цікаво було почути думку дисертантки стосовно даного питання.

Декларативність деяких практичних пропозицій. Багато рекомендацій щодо уточнення підстав дисциплінарної відповідальності та вдосконалення процедури викладені на рівні загальних принципів. Вони могли б бути більш конкретними — наприклад, шляхом запропонування варіантів редакцій відповідних норм закону та механізмів їх реалізації.

Слабке висвітлення цифровізації дисциплінарного провадження. У роботі майже не розглядаються питання впровадження сучасних цифрових інструментів (електронний документообіг, автоматизований первинний аналіз скарг тощо), хоча цифрова трансформація судової системи є одним із пріоритетних напрямів реформи.

На дисертацію та анотацію Катерини Гермак до юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича надійшло три звернення. Всі вони позитивні, але містять окремі побажання та зауваження:

Станіслава Шевчука - доктора юридичних наук, професора, професора кафедри загальнотеоретичного правознавства та публічного права факультету правничих наук Національного Університету «Києво-Могилянська Академія», член-кореспондент Національної академії правових наук України.

У розділі 1.1 ступінь наукової розробки проблеми висвітлено переважно через українських та румунських авторів. Водночас недостатньо проаналізовано сучасну німецьку та французьку доктрину щодо дисциплінарної відповідальності суддів, хоча саме ці країни детально розглядаються в емпіричній частині роботи.

Тамари Латковської - докторки юридичних наук, професорки, завідувачки кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія». Висловлені такі зауваження:

У підрозділі 3.2 дисертації порівняльний аналіз дисциплінарних моделей країн ЄС є достатньо широким, проте недостатньо глибоко розкрито досвід країн з традиційно високим рівнем довіри до судової системи (Нідерланди,

Данія, Фінляндія). Включення цього досвіду дозволило б ще переконливіше обґрунтувати рекомендації для України.

Авторка активно використовує практику ЄСПЛ, однак у роботі бракує більш детального аналізу кількісних показників та типології порушень ст. 6 ЄКПЛ у дисциплінарних справах проти суддів за останні п'ять років, що могло б посилити емпіричну базу дослідження.

Яни Ленгер - докторки юридичних наук, професорки, професорки кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки. Висловлені таке зауваження:

У підрозділі 2.2, присвяченому процедурам дисциплінарного провадження, авторка детально описує стадії провадження, проте майже не аналізує проблему перевантаження дисциплінарної системи великою кількістю явно безпідставних скарг. Відсутні конкретні пропозиції щодо запровадження механізмів фільтрації таких скарг на попередньому етапі (наприклад, інституту очевидної необґрунтованості скарги).

Порівняльно-правовий аналіз у розділі 3.2 зосереджений переважно на країнах, де в останні роки відбувалися конфлікти щодо судової реформи (Польща, Румунія). При цьому досвід держав із стабільними та високоефективними системами дисциплінарної відповідальності (Німеччина, Австрія, скандинавські країни) висвітлений фрагментарно, що дещо послаблює порівняльну базу дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

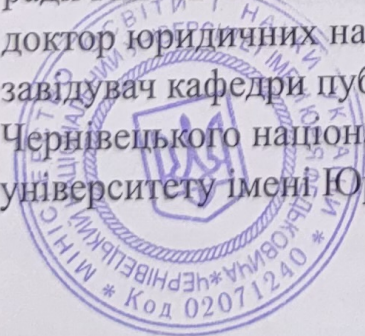
«Проти» 0 членів ради.

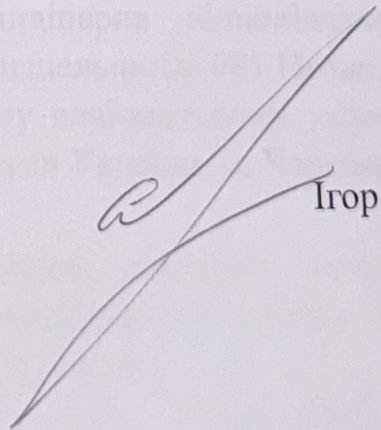
На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада PhD 12756 присуджує Катерині Гермак ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради PhD 12756

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри публічного права
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Ігор КОВБАС